

bobnijo štirje poglavitni viri in slapi. Pervi na desno se driča po poševni, z mahom in rušnjo obraščeni skali in se proti dnu razcepi v 3 curke. — Koj naprej se prične sivi rob, kakih 8 sežnjev visok, in raz njega bobni drugi, narbolj vodnati vir. Že pri verhu se njegova voda loči; desni curek se spuša v polni moči proti ravnini, tu pa se mu precej visoko nasproti dviguje okroglasta skala, na katero pada, se na nji v tisočero jagod razbije ter jo okrog in okrog z mokro tančico objema, — levi curek pa se koj naverh roba razprosti v širokega zagrinjala obliko, in enak gostemu naličju rujavkasti rob zakrivaje svoje svetle kapljice proti ravnini pošilja. — Tretji vir ravno v koncu dolinice naravnost čez sterma skalo v ravnino šumlja in je zopet kaj lep; četerti pa že od leve izvira, je prvemu precej enak, le da se precepi proti dnu v dva stremena.

Vsa ta voda se v znožji dolinice v en potok zedini, se tu skoz skalnato strugo semtertje vije in urnega teka proti ravnini hiti. Divjost je tukaj v pravem pomenu besede domá, tako, da skoraj opominja nekoliko na začetek sveta. Staro in trohljivo drevje leži semtertje in kaže, da so ljudje, akoravno ne stanujejo deleč odtod, vendar malo v ta skriti kraj zahajali. Akoravno pa more človek, ako hoče do konca dolinice priti, laziti ob stermih bregovih in skakati po skalah, ki so med potokom nakupičene, vendar daje to okolici neko posebno mikavnost. Težko pa bo vendar to dolgo tako ostalo, ker je skakanje po poljskih skalah nekako nevarno in tudi obleka preveč terpi; toraj bi bilo dobro in v prid potovajočim, ako bi se pripravna pot v dolinico naredila, in saj dve lične bervi čez potok postavile. Zanašaje se na domoljubje mnogih v Bohinji za občni prid vnetih in marljivih gospodov smemo upati, da se bo to v kratkem zgodilo; posebno pa bi to skerb priporočili častitemu gosp. Zaveršniku, po katerem je slap ime svoje dobil. — Ko bojo omenjena steza in bervi izdelane, se smé vsakemu ptujcu priporočiti, naj obiše ta kraj.

Končaje te verstice pa se še očitno zahvalujem tistim trem verlim dijakom iz Bistrice in stare fužine, ki so me prijazno do Zaveršnice spremili; priporočam pa tudi prijaznega fanta Janeza Zupan-a Ševljevega iz Nomena, ki nam je za mali dnar z velikim veseljem pot v skrito dolinico pokazal.

Rad bi se bil še oziral po Bohinji, zakaj vkljub večkratnega popisa ima ta oddelek Krajskega še imenitnost obilno, pa mnogokrat nam čas tako terdo zapoveduje, da narboljša volja omagati mora. Za letos je pa že tudi po planinah laziti prekasno, toraj, ako Bog dá, kaj več o tem prihodnje poletje.

J. Levičnik.

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Sekolovskega na Štírskem 1. okt. h. — Potuje po mili domovini naletí človek na dosti blagega, kar mu serce razveseljuje, pa tudi na mnogo napačnega, kar celó solze vabi. Konec velikega serpana sem prigradno prišel k preskušnji v neko prostonarodno učilnico, kjer je učnik prvega razreda svoje učenčiče prav gladko v glaskovanji in branji po novi sestavi izuril ne opustivši nikjer popolnega razumka (kar se je doslej redko dogajalo). Bog vam plati gosp. K.! V drugem razredu pa se mi ni dopadlo brez razumno nemško branje, potem, da se slovensko nič bralo ni v tisti učilnici, kamor Nemci svojo detco pošiljajo slovenščine se učiti, in da se nemška slovnica in tudi nekoliko slovenske še ravno tako neporabno in klepetavno izprašuje, kakor pred deset leti, česar gospodje šolski nadzorniki ne bi smeli odobravati, temoč po svoji vésti in dolžnosti takim napakam v okom priti, ako jim je le nekoliko mar za prosveto našega ljudstva. Poprek smo dolžni v imenu naroda terjati natanjšo izpolnjavo novejših šolskih predpisov in zakonov. Tudi moramo povedati, da je lani bilo na Štírskem ukazano, slovenščino ne samo po glavnih učilnicah na Slovenskem razlagati, temuč tudi kak predmet,

postavimo, zgodovino v slovenskem jeziku učiti; pa doslej se je ta ukaz slabo izpolnoval in neke spričevala imajo iz slovenskega jezika —. Ne verujemo, da bi se za černih potezov voljo zakoni razglaševali! Koga pa bi zato krivili?

O priliki novih meš (maš) sem slišal propovednike (pridigarje), katerih nekteri so dobro, prikladno in okolnostim primerno kakor tudi precej slovniško govorili, nekteri pa, žalibog! so leta 1856 strašen metež slovniških in govorniških jarcov nastreljali, da se bogme! količkaj izobraženemu kerščeniku grostí take nespretnosti poslušati. Pri nas še se dosti propovednikov nahaja, kateri ne marajo ne za slovico, ne za národni golč, ne za govorniški red, — pa vendar vsako nedeljo in svetek Božjo besedo razkladajo. Kaj bi Nemci rekli, ako bi se pri njih taki nepravilniki po propovednicah spenjali? Sej sv. cerkev ni naša mačoha, ampak tudi prava mati. Priporočujemo jim živo preblage in pravične besede prezvišenega knezovladika gg. S.: „Duhovniki razkladajte povsod Božjo besedo v knižnem jeziku!“ Ta sovet dobijo vsako leto novoposvečeni mešniki. Ako se jim ne rači slovnice prebirati, naj se lotijo marljivo „Novic“, iz katerih se igraje lahko materščini jezik privadi. Toisto sovetojemo vsem hervatsko-slovenskim samostanom, da se tista odurna trijezična mešanica odstrani.

Letina nam je prav dobro poslužila, sosebnobno obilo bratvo obetajo ljutomerski vinogradi, posvarjenja pa so vredni gornji Haložani, kateri ali so že obrali ali ravno berejo.

Iz Beržeca v Istri 27. sept. — Nihče ne misli več pri nas na smrekovico (pijačo iz brinja) ali na kakošno drugo mešanico, ktero so v mnogih krajih zavolj pomanjkanja tertne (lozne) kapljice rabili v veliki sili to leto; obdarovala nas je roka Božja z dosti dobro vinsko letino. Zares rano (zgodaj) smo to leto začeli tergati, tako, da sv. Mišel bo našel komaj še kaj grojzdja po vinogradih; vendar se nadjamo prav dobrega vina, ker čez navado zgodaj je letos grojzdje dozorelo. Sploh se more reči, da smo dosihmal na pol več sodov (bačev) napolnili od lani; tako so v tergu Vodinjan-u lanske leto okoli 1000 barigel (barigla po 52 bokalov) napravili, letos pa 2000 barigel; blizo tisoč barigel ga jim je pa toča (grad) pokončala, ktera je mesca augusta okoli Pule strašno razsajala in mnogo škode učinila revežem, katerim je tudi suša veliko kruhka vzela. Začeli so tudi kerčmarji ceno vina poniževati, čeravno neradi, pa ker ga bo precej dosti, se nadjamo bokal po 12, 16 kr. piti. — Govori se, da pri sv. Matiji, dobro uro od Reke, na cesarski cesti iz Reke v Terst, bojo napravili zalogo unanjih vin (Wein-Lager) vsake verste in cene. Tudi za nas bi bilo to prav dobro, ker pretekle tri leta smo bili, tako reči, brez vina. Ako kdo naših častitih bravcev od tega kaj več vé ali bode zvedil, prosimo, naj nam po „Novicah“ na znanje dá. — Cena olja je poskočila že na 24 kr. funt, ki je veljal v začetku le 16 do 20 kr.; je tedaj to znamenje, da je letošnja letina za olje slabeja memo lanske. Od krompirjeve bolezni se nikjer nič ne čuje; ljubi sad je prav lep; zelja (kapusa), repe, korenja (merlina) pa bo manj od lani, čeravno je vse to v nekterih krajih še dosti lepo; tudi ajde se vidi pri nas semtertje in kaže dobro. — Čbele, če tudi jih je pri nas malo, so nam kaj draga živalica; letošnji medéni pridelk je pičlo srednji. — 4. dan t. m. smo prvič to poletje vidili iz našega primorja sneg na juliških planinah zgor Reke, pred 14 dnevi pa drugikrat, pa je bilo tudi merzlo. Česki vremenski prerok gosp. Puberl je (v 62. listu „Novic“ oznanjeno) vreme za pretečeni mesec azgust po naši skerbni vsakdanji pazljivosti za naše primorje skorej prav natančno zadel; konec tega mesca nam dobro dež polje zaliva in moči. — Nepričakovana novica iz Istre v 73. listu „Novic“, da se bode kmetijska družba v Pazinu osnovala, nas je jako razveselila. Le verlo naprej, dragi bratje! Mislim, da se bode semo in tamo pomoč našla, to dobro in vse hvale vredno željo skupno „viribus unitis“ na noge

spraviti. Davno že je bilo takega društva potreba — al to je, da se je le spavalo dosedaj. Jak. Sajovec,

družb. c. k. kmet. dr. na Kranjskem.

Skedenj pri Terstu 27. sept. —* Po ukazu častitega tukajšnega šolskega nadzorništva je bilo pri nas obletno očitno šolsko izpraševanje še le včeraj in sicer dopoldne v prvem, popoldne pa v drugem razredu. Med mnogimi veljavnimi gospodi, ki so tukajšno šolo pri tej priložnosti s svojo nazočnostjo počastili, nas je posebno ganilo, tudi našega milostivega škofa zagledati, ki so, da bi se napredka šolske mladosti toliko več prepričali, čeravno ne pri najboljšem zdravju, vendar zjutraj in popoldne do tukajšne šole se potrudili, pri šolskem izpraševanju zdaj tega, zdaj unega pričujočih učencov in učenk po imenu poklicati in z lastno prijazno besedo izprašavati blagovolili, ter s tem očitno dokazali, kako močno jim je mar za dobro izrejo mladosti brez vsega izjema. Po končani očitni skušnji, pri kateri so se otroci, posebno drugega razreda posebno dobro obnašali, so se danes navadne šolske darila delile. Nar popred se je šolska mladina k slovesni božji službi, in po tej v lepo ozaljšano izbano podala, kjer je je tukajšna tovaršija godcev pričakovala. Slovesnost, katero tudi so milostljivi škof s svojo visokočislano nazočnostjo povišati blagovolili, se je z godbo in odpevom prvih dveh stavkov „cesarke pesmi“ začela. Po obdarovanju najpridniših učencev in učenk, pri katerem so fantje večidel bukvice „Zvedeni kmet“, deklice pa razun lepih molitevnihih bukvic tudi svilnat škapulir iz rok milostivega škofa prejeli, so visoko vredni gospod s krepko besedo pridne šolarje in šolarce k verlemu napredovanju, mlačne pa in nemarne k polboljšanju opominjevali. Potem je šolska mladost še dva zadnja stavka „cesarske pesmi“ odpela in mestna muzika k slednjemu še lepo popotnico zapiskala. — Tako je minula ginljiva šolska slovesnost, ktere kratki popis sklenemo s polnim zaupanjem, da bo v mehkih in občutljivih sercih blage mladosti mnogo lepih sklepov k pridnemu napredovanju, v stariših pa k marljivemu pošiljanju svojih otrok v šolo in skerbni domači izreji obudila.

Novičar iz raznih krajev.

Zopet se bojo lotili nove železnice; po višjem sklepu od 28. p. m. so presvetli cesar dovolili napravo železnice v Potisji (Theiss-Eisenbahn). — Iz Kotora se piše, da knez črnogorski misli iz Cetinja v Terst priti k našemu cesarju, kterege prihod je po „Triest. Zeit.“ perve dni prihodnjega mesca gotov. — 2. dan novembra doseže maršal Radecki 90. leto svoje starosti. — Ena naj važniših novic je pismo, ki ga je 2. p. m. mesca knez Goršakov, novi ruski minister unanjih oprav, ruskim poslancem pisal, ker v tem pismu razlaga pravila, po katerih se bo vprihodnje ruska vlada v unanjih zadevah ravnala. Rusija želi — pravi knez — z vsemi vladami prijazna ostati in naj naravniši pot k temu je, da v nobeni zadevi, ktera se tiče javnega prava v Evropi, ne zakriva svojih misel; zato poprime sedaj besedo, da odkrije napake, ki se godé gerški vladi, in stiske, s kterimi pestite zapadne vladi napolitansko. Da ptuje armade še dalje oblegajo Gerško, ni prav, in le sila močnejega zoper slabejega je to, kar počenjate zapadne vladi zoper kralja napolitanskega. Zaveza tistih vladarjev — pravi Goršakov na dalje — kteri so z nami vred se za tiste pravila poganjali, kterim se ima Evropa za 25letni mir zahvaliti, je razderta; naš visoki vladar ni tega kriv; okoljšine sedanje so nas oprostile, da zremo vprihodnje spet popolnoma po svoji volji ravnati. H koncu tega razglasa pravi knez Goršakov, da politika rusovska ni sebična in da ne sega po ptujih deželah, ampak da blagor domači je nje cilj in konec. — Da tak ojster pretres homatij gerških in napolitanskih ni po volji angležki in francozki vladi, se bere v telegrafnih pismih iz Londona in Pariza, vendar terdijo vse enoglasno, da to ne

bo motilo angležke in francozke vlade v nju početji. Prezreti pa vendar tudi ni, da take važne besede ne bojo brez vspeha do kralja napolitanskega, ker so voda na njegov mlin, in da tudi vlada francozka in angležka bote enmalo rahlejše postopale v svoji sili, kar se že iz tega vidi, da vojskine ladije v Toulonu že več dni pripravljene čakajo ukaza, odriniti proti Napolitanskemu. Dokler pa ne pride avstrijski poslanec Martini iz Napolja „z zadnjo besedo“ nazaj, ne bo nič. Kralj napolitanski je še zmiraj v Gaeti. — Razpertije zastran besarabiške meje med Rusijo in Moldavo so poravnane; ruska vlada bo odstopila Bolgrad Moldavi. — Iz Turčije so se te dni zvedile važne novice; ena je, da se turška vlada brani pismo podpisati, katero ima dovoliti prekop ožine sueške; druga, da čedalje več turške armade se zbira v Antivari, ki ima udariti nad Černogorce, in tretja (čisto nova), da se je Omerpaša zameril sultanu in da zatega voljo prebiva sedaj v neki vasi. — Za gotovo se terdi, da pravda Černogorska in Neuenburžka se bo predložila v rešenje parižki konferencii. — Ne le prodaja cerkvenih, temuč tudi soseskinih in šolskih lastnin se bo ustavila na Španjskem; novi minister Salavaria, ki je sedaj nastopil ministerstvo dnarstva, je že 68. španjski dnarstveni minister od leta 1833! — Od velike pojedine, ki jo je car ruski ob kronanji svojemu napravil ljudstvu v Moskvi, se sliši, da iz 30 vinočev so točili vino; za obed je bilo 300.000 gostom pripravljeno: 450 pečenih volov, 4600 telét, 3800 jarcov, 30.000 piščet, čez 5000 gnjat, neštivilno klobas, mnogo-verstne pekarije na cente in družih jestvin na kupe; da tudi vodke (žganja) ni manjkalo, se samo po sebi razume. — Po „Czasu“ razglašena novica zastran vpeljave Gregorjevega koledarja na Rusovskem zadeva le avstrijske dežele gerškega verozakona. — V Parizu še zmiraj zaperajo nepokojneže; na več krajih so bili po ulicah unidan nabiti draživni listi: „bolji kup kruha! cenejše stanovanja! bolji kup življenje ali pa — kugle!“ — V Nici na Sardinskem, kjer je tudi pozimi kaj prijetno milo vreme, delajo velike priprave za stanovanje rusovske cesarice-vdove, ktera zavolj bolehnosti tu sem pride; govori se celó, da bi se utegnil tukaj sniditi naš, rusovski in francozki cesar.

Tolažba.

O človek, ne žaluj,
Ubogi človek, ne zdihuj!
Le malo ur ti je še dano,
In smert zaceli slednjo rano;
Z veseljem je tedej včakuj!
V dnu hladne jame, pod gomilo
Se ti bo serce vpokojilo;
V nji cvete mir, mir — serca lék
Za večni vék.

Sej Bog je Bog močán
In vsem stvarém v ljubezni vdan,
On vse solzice naše šteje,
In up, ki nas v nesreči greje,
Je dar njegov z nebes poslan.
V nebó, v obljubljeno deželo,
Med izveličancov kerdelo
Nas vabi z množ'co bolečin
Iz solz dolin.

In nuj in stisk druhal,
Ki jo je v varstvo ti odbral,
Da b' te mem brezdna strasti vodil,
Da b' po pravici varno hodil,
Mu gori drago boš prodal.
Jok, ki se ti 'z oči utrinja,
On v biser blagosti spreminja;
In iz nadlog, z bodečih kron
Raj spleta on.

Raj spleta 'z bolečin;
In sam človekov Bogosin
Je šel spet v svoje veličastvo
Le skozi križnih nuj napastvo,
V težavi, v slavi naš pervin.
Cvet naših nuj je nočna senca
Vzpored nja križa, ternjovenca;
Nju cvet je sončnojasni cvét:
Odrešen svét.

Tedaj ne izdihuj,
Ubogi človek ne žaluj,
Če Bog s terpljenjem te obiše
Posred svetá al v kotu hiše;
Sred britkih nuj zvestó pomnui:
Da cvetje stisk, težav, terpljenja
Nam obrodi kdej sad življenja,
Da cvete unstran groba lék
Za večni vék! Rodoljub Ledinski.

Pogovori vredništva.

Gosp. J. S. v B.: Opombico zastran „vlašk. jez.“ bomo dostavili, in tako, mislimo, bo dosti. Sicer pa prosimo večkrat kaj.